فرصت‌ها و چالش‌های توسعه پهناورترین استان کشور در گفت‌وگو با «حسین مدرس خیابانی» استاندار سیستان و بلوچستان

بازاریان زاهدان؛ زیان دیدگان اصلی ناآرامی‌ها

حوادث اخیر باعث شد ۱۸ سرمایه‌گذار در حوزه صنعت و معدن از سرمایه‌گذاری در سیستان و بلوچستان انصراف دهند

شیما جهانبخش
خبرنگار

سیستان و بلوچستان به تعبیر رهبر معظم انقلاب، «گنج پنهان» است؛ استانی که سیما و تصویر کلیشه شده آن در ذهن عموم تفاوت‌های بسیاری با ظرفیت‌ها و داشته‌های درونی آن دارد. جغرافیای سیستان و بلوچستان در همجواری دریای عمان در جنوب و همسایگی با پاکستان و افغانستان، ترسیم‌کننده چشم‌انداز پرجاذبه اقتصادی است که با بهره‌برداری از حداقل این ظرفیت‌ها هم می‌توان شاخص‌های این استان را از نظر اشتغال، رفاه و درآمد بهبود داد. از سوی دیگر این استان از شاخص جوان‌ترین جمعیت کشور هم در ترکیب جمعیتی خود نصیب برده است که می‌تواند دغدغه سرمایه‌گذاران را برای دسترسی به نیروی کار جوان و پرانگیزه رفع کند. با این حال دلایل بسیاری وجود دارد که باعث شده این استان به جایگاه و حقی که شایسته آن است نرسد. دولت سیزدهم از ابتدای فعالیت تاکنون با اولویت قرار دادن برنامه‌های محرومیت‌زدایی و عدالت‌گرایی سعی داشته گام‌های مؤثری در بهبود شاخص‌های اقتصادی استان بردارد. توجه به اشتغال مرزنشینان، توسعه و بهسازی راه‌های سیستان و بلوچستان، آبرسانی به روستاها، تکمیل شبکه انتقال گاز، تأمین آب پایدار برای کشاورزی و صنعت استان، تکمیل خط ریلی کریدور جنوب به شمال کشور از مبدأ بندر چابهار، تشویق سرمایه‌گذاران برای حضور در این استان، بهبود مؤلفه‌های امنیتی و... از نقاط تمرکز برنامه‌ها و فعالیت‌های دولت در این استان بوده است. حسین مدرس خیابانی استاندار سیستان و بلوچستان چندی پیش میهمان روزنامه ایران بود. استاندار سیستان و بلوچستان افزون بر بازدید از تحریریه روزنامه ایران پاسخگوی پرسش‌های ما در خصوص برنامه‌ها و دستاوردهای فعالیت دولت سیزدهم در این استان بود. او همچنین به فرصت‌ها و تهدیدهای توسعه استان سیستان و بلوچستان اشاره داشت و از کمبودها و کاستی‌هایی گفت که مردم سیستان و بلوچستان جبران آن را از دولت انتظار دارند.

■ **شما از ابتدای مسئولیت بر چند نکته از جمله جذب سرمایه‌گذار و توسعه اشتغال تأکید داشته و بارها اعلام کرده‌اید ما در تلاشیم تا نگاه امنیتی از استان برداشته شود و سرمایه‌گذاران بیشتری به فعالیت بپردازند. این برنامه‌ها تاکنون در میدان اجرا چه وضعیتی دارند و چه دستاوردهایی در این زمینه‌ها داشته‌اید؟**

ما در حوزه اشتغال به علت اینکه بنگاه‌های بزرگ اقتصادی مانند فولاد، پتروشیمی، خودروسازی و... را نداریم، تمرکزمان بر اشتغال‌های خرد خانگی و روستایی مانند کارگاه‌های کوچک قالی‌بافی، دامپروری، کارگاه‌های خانگی و شرکت‌های دانش‌بنیان است و از همین طریق توانسته‌ایم ۴ ماه مانده به پایان سال بالغ بر ۳۱ هزار شغل ایجاد کنیم و تعهد یکساله خود را زودتر از موعد تحقق ببخشیم. در واقع تعهد ما تا پایان سال ۲۸ هزار شغل بوده اما با اقداماتی که صورت گرفته توانسته‌ایم بیشتر از ظرفیت شغل ایجاد کنیم. البته در نظر داریم این رقم را تا پایان سال به بیش از ۴۰ هزار شغل برسانیم. هر چند رقم اعلام شده عددی است که در سامانه رصد وزارت کار ثبت شده اما اعتقاد داریم که حدود ۵۲ هزار شغل ایجاد شده که از این تعداد برای ۲۵ هزار نفر در طرح‌های عمرانی ایجاد شغل شده است.

■ **با توجه به اشتغال ایجاد شده، شاخص‌های این استان از نظر بیکاری اکنون در چه وضعیتی است و چقدر بهبود یافته است؟ نکته دیگر اینکه با توجه به محرومیت تاریخی این استان، جمعیت جوان و جغرافیای پهناور آن آیا می‌توان گفت ایجاد ۳۰ یا ۵۰ هزار شغل در یک سال کافی است؟**

ما اعتقاد داریم که برای یک استان ۳ میلیون نفری اگر بخواهد اتفاق‌های بزرگی صورت بگیرد و شاهد توسعه در آنجا باشیم باید ۳۰۰ هزار شغل ایجاد شود. در حال حاضر درصد بیکاری در استان ۱۱.۲ اعلام شده که در سال‌های گذشته بسیار بیشتر بوده است. با تلاش‌هایی که صورت گرفته می‌توان گفت که جایگاه اشتغال در استان در حال حاضر مطلوب است زیرا در سال‌های گذشته در جایگاه پنجم و چهارم بیکاری بوده‌ایم که این اشتغال‌های جدید سبب شده به جایگاه ۱۱ کشور برسیم. از سوی دیگر ۲۶ هزار نفر از جوانان استان در مشاغل فنی و حرفه‌ای آموزش دیده‌اند و توانسته‌ایم اولین کارخانه فریم عینک کشور را در این استان راه‌اندازی کنیم. اولین کارخانه‌های تولید میلگرد استان در دولت سیزدهم راه‌اندازی شده است. همچنین واحدهای بزرگ صنعتی مس و طلا در منطقه سفید آب در حال کار هستند. البته تعداد زیادی از واحدهای صنعتی دیگر نیز راه‌اندازی شده‌اند و بدون شک تا پایان سال تعداد بیشتری شغل برای جوانان استان آماده خواهد شد.

■ **تأمین آب استان اعم از شرب، کشاورزی و مصارف صنعتی در سیستان و بلوچستان بخصوص در منطقه سیستان یکی از خواسته‌ها و انتظارهای دیرینه مردم استان از دولت است. با توجه به حمایت‌های دولت و اجرای طرح جهاد آبرسانی در استان تاکنون چه کارهایی برای رفع این معضل صورت گرفته است؟**

طی ۱۵ ماه حضور در سیستان و بلوچستان روی دو مسأله مهم تأکید و تمرکز داشته‌ایم تا اولویت‌های استان را مشخص و براساس این اولویت‌ها تخصیص منابع و تمرکز کنیم که اولویت نخست در بخش‌های راه و آب در این استان است.

در همین راستا علی‌رغم اینکه ظرفیت چاه نیمه‌ها بسیار کاهش یافته اما کارهای بزرگی انجام شده است. ما توانسته‌ایم برای تأمین آب آشامیدنی مردم استان بخصوص در بخش سیستان ۱۵۰ میلیون مترمکعب آب چاه نیمه‌ها را منتقل کنیم. از سوی دیگر زمانی انتقال آب دریای عمان برای مردم استان یک رؤیا بود اما اکنون این طرح اجرا شده و بزودی به بهره‌برداری خواهد رسید. بخش بزرگی از آبگیر این طرف بتن‌ریزی و ۱۵۰ کیلومتر از آن تسطیح شده است. ۱۵۰ کیلومتر لوله خریداری و چهار پلن ۲۰۰ مترمکعبی قرارداد انتقال آب نیز با شرکت مپنا منعقد شده است. به این نکته توجه داشته باشید اگر تا سال گذشته صحبت از آب دریای عمان و چاه‌های ژرف می‌شد کسی اطلاعی از آن نداشت اما در حال حاضر سه چاه ژرف در سیستان به آب رسیده و ۴۰ لیتر بر ثانیه میزان آبدهی آن است و یک‌هزار و ۶۰۰ مترمکعب آب از این چاه‌ها شیرین و به شبکه روستایی منطقه تزریق می‌شود. از سوی دیگر با پیگیرهایی که از سوی استانداری و نمایندگان مردم این استان در مجلس شورای اسلامی انجام شد، خط انتقال آب از چابهار به سیستان و بلوچستان مصوب شده است. منطقه آبگیر در منطقه گیشار چابهار بتن‌ریزی و ۱۵۰ کیلومتر تسطیح لوله‌گذاری انجام و قرارداد خرید ۱۵۰ کیلومتر لوله بسته شده است و قرارداد چهار پلنت ۲۰۰ هزار مترمکعبی آب شیرین‌کن با مپنا و دو شرکت دیگر که بتوانند آب شیرین‌کن نصب کنند انجام شده و الان رؤیای انتقال آب از دریای عمان در حال محقق شدن است.

■ **آیا استخراج آب‌های ژرف و بعد از آن شیرین‌سازی این آب‌ها مقرون به صرفه است؟**

در بحث آب‌های ژرف و آب دریای عمان ما نگاه اقتصادی به موضوع نداریم زیرا حفظ منطقه سیستان و بلوچستان و تأمین نیازهای اولیه مردم استان، بسیار مهم است و هیچ زمان نمی‌توان برای آن ارزشگذاری اقتصادی انجام داد زیر امنیت ملی کشور به این موضوع گره خورده است. ما به هر طریق ممکن آب مورد نیاز استان سیستان و بلوچستان را تأمین خواهیم کرد. البته می‌دانیم که هزینه آن بسیار زیاد است اما باید این کار انجام شود وگرنه شاهد آمار بالای مهاجرت از این منطقه خواهیم بود. در بخش آب‌های ژرف موضوع اقتصادی برای ما مطرح نیست و تنها اولویت ما سرعت است، ما اعتقاد داریم که باید بسرعت ۱۰۰ حلقه چاه ژرف در منطقه حفر شود. در کنار آن خط انتقال آب دریای عمان هم در حال پیگیری است و بر اساس برنامه‌ریزی‌ها تا سال ۱۴۰۴ این خط به استان خواهد رسید. البته همزمان با این موضوعات حقابه هیرمند نیز پیگیری خواهد شد زیرا در صورتی که این حقابه به استان نرسد با وجود تمام این تلاش‌ها قطعاً دچار مشکل خواهیم شد.

■ **طرح جهاد آبرسانی در روزهای ابتدایی با سرعت پیش می‌رفت اما در حال حاضر گویا این طرح کند شده است، علت آن چیست؟**

در طرح جهاد آبرسانی که وزیر نیرو اعلام کرده بودند آبرسانی به یکهزار و ۷۵۱ روستا سهم استان بوده که باید ظرف مدت ۳۰ ماه آبرسانی می‌شد، سرعت اولیه این طرح هم خوب بود و تاکنون ۱۵۵ روستا هم آبرسانی شده است. ما برنامه داشتیم تا آخر سال آب را به ۵۰۰ روستا برسانیم اما چون این طرح تأمین اعتبار نشده روند آن بسیار کند پیش می‌رود. البته ما از منابع دیگر تلاش داریم این طرح را تا جای ممکن اجرا کنیم، در حال حاضر خیرین استان را روی سه موضوع مدرسه سازی، درمانگاه‌سازی و آب روستایی هدایت و متمرکز کرده‌ایم و از این طریق توانسته‌ایم حدود ۶۵۰ روستا را آبرسانی کنیم.

■ **حوزه راه بخصوص نبود بزرگراه‌ها در سیستان و بلوچستان همواره چالش‌های بزرگی را ایجاد کرده است. سال‌های متوالی بیشترین آمار تصادفات منجر به مرگ مربوط به این استان بوده است و اگر بررسی کنیم، متوجه می‌شویم نبود بزرگراه اصلی‌ترین عامل این موضوع بوده، در این خصوص چه اقداماتی انجام شده است؟**

این استان ۲۴ هزار کیلومتر راه اصلی و فرعی و روستایی دارد و اولین و مهم‌ترین موضوع از نظر مرزی و گردشگری توسعه راهسازی است، در ادوار گذشته سالانه فقط ۱۰ کیلومتر جاده دوبانده در استان ساخته شده است، اما در دولت سیزدهم از ابتدای شهریورماه ۱۴۰۰ تاکنون ۲۲۳ کیلومتر جاده دوبانده ساخته شده است. در واقع ما توانسته‌ایم طی یک‌سال به اندازه ۲۰ سال جاده دوبانده ایجاد کنیم. در سیستان و بلوچستان که شاخص بزرگراهی بسیار کم است و ما حتی به اندازه یک کیلومتر هم آزادراه نداریم، اضافه شدن ۲۲۳ کیلومتر جاده دوبانده کار بزرگی است. جاده‌های بزرگراهی که در این استان ایجاد شده در کاهش تصادفات منجر به مرگ بسیار مهم است، البته دولت باید جاده‌های بزرگراهی را در این منطقه گسترش دهد. همچنین ۶۳ پل بزرگ و کوچک را که در سیلاب‌های اخیر از بین رفته بودند، دوباره ساخته و تحویل داده‌ایم. در این راستا کارهای ساخت بزرگ‌ترین پل خمیری قصرقند که در زمان سیلاب راه چند روستا را قطع می‌کرد به مراحل پایانی رسیده و در دهه فجر امسال افتتاح می‌شود. پل نهراب در منطقه سیستان هم راه‌اندازی شده و پل شیله در مسیر جاده زاهدان- زابل نیز در حال انجام است.

■ **با توجه به موقعیت مرزی استان اعم از سواحل مکران در جنوب و مرز طولانی زمینی با دو کشور افغانستان و پاکستان، وجود شبکه ریلی مناسب و اتصال آن به کریدورهای شمال و غرب کشور اهمیت فراوانی دارد. در این زمینه چه اقداماتی انجام شده است؟**

زمانی که صحبت از توسعه زیرساخت‌های راه می‌شود تمام حوزه‌های آن اعم از خطوط ریلی، هوایی، دریایی و... مطرح است. در این زمینه خط ریلی زاهدان به چابهار به عنوان بزرگ‌ترین طرح ریلی کشور طراحی شده و ۱۷۵ کیلومتر آن که زاهدان را به خاش متصل می‌کند، افتتاح شده است. راه آهن چابهار- خاش نیز ۶۴ درصد پیشرفت فیزیکی دارد. زیرساخت‌های مناطق مختلف راه آهن چابهار- خاش مهیا شده و دولت قول داده برای ریل‌گذاری در مسیر ایرانشهر به خاش اعتبار مورد نیاز طرح را که حدود ۷۰ هزار میلیارد ریال است به استان تخصیص دهد. ما انتظار داریم تا سال ۱۴۰۲ یا در نهایت نیمه اول سال ۱۴۰۳ خط آهن زاهدان - چابهار به شبکه سراسری وصل شود البته ادامه آن خط آهن به سمت میرجاوه است که این خط آهن الان وجود دارد اما باید نوسازی شود. برای تسهیل در روابط تجاری و کریدور شرقی کشور در نظر داریم ادامه این خط آهن را به زابل - بیرجند و سرخس نیز ادامه دهیم که اگر این خط کامل شود، ۷۰ درصد بار ترانزیتی کشور از این کریدور شرقی انجام می‌شود.

■ **گفته‌اید سیستان و بلوچستان در رتبه نخست طرح نهضت ملی مسکن قرار دارد. در این زمینه توضیح بیشتری بفرمایید.**

البته رتبه اول تا سوم نهضت ملی مسکن متعلق به سیستان و بلوچستان است. با همکاری و حمایت دولت در شهرستان‌های زابل و زاهدان حدود ۸ هزار واحد مسکونی در نظر گرفته شده است. در واقع طرح نهضت ملی مسکن در این استان از پیشرفت فیزیکی خوبی برخوردار است و در تلاشیم تا پایان سال حدود ۶ هزار واحد مسکونی را در شهرهای زیر ۱۰۰ هزار نفر به متقاضیان تحویل دهیم.

■ **با وجود آمارهای امیدوارکننده‌ای که از بهبود شاخص اشتغال استان ارائه دادید، ما می‌بینیم که این استان همچنان با معضل قاچاق سوخت روبه‌روست و جمعیت زیادی از مردم استان به این کار اشتغال دارند. اصولاً آیا ظرفیت و راهی برای جایگزینی قاچاق سوخت با تجارت رسمی سوخت وجود دارد یا خیر؟**

بحث قاچاق در استان به شکلی که مطرح می‌شود، نیست؛ مردم این استان سهمیه سوخت خودشان را می‌فروشند و ما نمی‌توانیم جلوی آن را بگیریم زیرا راهکاری قانونی برای آن وجود ندارد. البته نکته مهم این است که چند برابر ظرفیت سیستان و بلوچستان، سوخت از استان‌های همجوار این استان قاچاق می‌شود. چندین بار به مسئولان وزارت نفت اعلام کرده‌ایم که سوخت در سیستان و بلوچستان باید ساماندهی شود به این ترتیب که چندین مخزن احداث کنیم و با توجه به اینکه گذر مرزی سوختی داریم مابه‌التفاوتی را که قاچاق می‌شود به صورت قانونی منتقل کنیم؛ این کار را باید وزارت نفت انجام دهد و سوخت را به قیمت تعادلی در اختیار ما قرار دهد تا بتوانیم آن را صادر کرده و از قاچاق سوخت جلوگیری کنیم.

لازم است با احداث زیرساخت‌ها، تجارت سوخت را رسمی کنیم تا جلوی قاچاق سوخت در سیستان و بلوچستان و استان‌های مرزی گرفته شود. با ساماندهی گذرگاه‌های مرزی همه مردم را در شمال و جنوب سیستان و بلوچستان در زمینه فروش سوخت منتفع کردیم، زیرا سوخت مازاد مردم از طریق گذرگاه‌های مرزی صادر می‌شود. درخواست ما از وزارت نفت این است که برای ساماندهی و صادرات سوخت در سیستان و بلوچستان برنامه‌ریزی کند تا قاچاق سوخت از طریق این استان انجام نشود و به صورت قانونی مردم سوخت را به فروش برسانند.

■ **معضل صف‌های طولانی بنزین همواره در این استان برای مردم آزاردهنده است و آنها انتظار دارند اقدامی برای رفع این مشکل انجام شود. چه تدبیری در این خصوص اندیشیده‌اید؟**

فاصله شهرهای استان زیاد است، به طور مثال از منطقه «سفید آبه» تا چابهار هزار کیلومتر فاصله است، در حالی که در این مسیر جایگاه عرضه سوخت به میزان کافی وجود ندارد. یکی از بزرگ‌ترین مشکلات ما در سیستان و بلوچستان صف‌های طولانی بنزین و گازوئیل است؛ مردم ما یک اصطلاح و کنایه دارند و می‌گویند «بقیه مردم کشور برای تفریح پارک می‌روند، اما ما به صف بنزین.» ما در مقایسه با استان هم‌مساحت خودمان کمتر از نصف جایگاه سوخت داریم؛ یعنی آن استان با فاصله کمتر شهرهایش ۲۸۰ جایگاه دارد ولی سیستان و بلوچستان فقط ۱۲۰ جایگاه دارد. یکی از مصوبات سفر رئیس جمهور که بدون اجرا مانده، ساخت ۴۰ جایگاه سوخت در سیستان و بلوچستان است که باید وزارت نفت مجوز ساخت این تعداد جایگاه سوخت را صادر کند که تاکنون ۴ مجوز صادر کرده که آن هم از قبل بوده است. با این فاصله طولانی شهرها، مردم ما باید ساعت‌ها در صف بنزین باشند که با احداث جایگاه سوخت بسیاری از این مشکلات حل می‌شود.

■ **با وجود اینکه رهبر معظم انقلاب فرمودند سواحل مکران «گنج پنهان» است و شورای توسعه سواحل مکران ایجاد شده و دبیر توسعه سواحل مکران منصوب شدند، اما سازمان منطقه آزاد تاکنون نتوانسته به توسعه این سواحل کمک کند. برنامه‌ای در این زمینه دارید؟**

ما نقشه راهی ترسیم کردیم و در این نقشه راه تأکید شده که زیرساخت‌های این منطقه تکمیل شود؛ سرمایه‌گذار را نمی‌توانیم در منطقه‌ای مستقر کنیم که مسیرهای راه آن هنوز تکمیل نشده است؛ از طرفی ابتدا باید مسأله آب آشامیدنی، راه و انرژی در منطقه تأمین شود. فولاد مکران و پتروشیمی نگین مکران در جنوب سیستان و بلوچستان در شرف راه‌اندازی است، ولی هنوز گاز نداریم البته قول آن داده شده است و امسال هم شرکت گاز اقدامات خوبی انجام داده و ۶۵۰ کیلومتر خط لوله کشیده است و ما امروز شاهد هستیم که گاز به خاش، زاهدان، سیستان و پیش از آن به ایرانشهر رسیده است و امیدواریم خط گاز در دهه فجر به چابهار برسد تا بتوانیم به پتروشیمی نگین مکران، فولاد مکران و نیروگاه‌های این منطقه منتقل کنیم. اگر خدمات زیرساختی مثل راه، آب، گاز و بویژه راه‌آهن فراهم باشد، مشکل حل می‌شود. استاندار سیستان و بلوچستان گفت: وقتی صحبت از بندر تجاری چابهار می‌شود، اگر راه و ریل نرسد بندر تجاری بدون آن مفهومی ندارد و اگر این ریل برسد، آن زمان علاوه بر توسعه چابهار، سیستان و بلوچستان را نیز به توسعه نزدیک خواهد کرد. من فکر می‌کنم چون این زیرساخت‌ها فراهم نبوده است، منطقه آزاد چابهار در توسعه استان نمی‌تواند مشارکت کند؛ اینها ۲ علت دارد یکی اینکه زیرساخت‌ها تکمیل نبوده و دوم اینکه مردم در آنجا سرمایه‌گذاری نکرده‌اند و هر چه سرمایه‌گذاری شده دولت انجام داده است.

سجاد صفری / ایران

> در ادوار گذشته سالانه فقط ۱۰ کیلومتر جاده دوبانده در استان ساخته شده است، اما در دولت سیزدهم از ابتدای شهریورماه ۱۴۰۰ تاکنون ۲۲۳ کیلومتر جاده دوبانده ساخته شده است. در واقع ما توانسته‌ایم طی یک‌سال به اندازه ۲۰ سال جاده دوبانده ایجاد کنیم

> خط ریلی زاهدان به چابهار به عنوان بزرگ‌ترین طرح ریلی کشور طراحی شده و ۱۷۵ کیلومتر آن که زاهدان را به خاش متصل می‌کند، افتتاح شده است. راه آهن چابهار- خاش نیز ۶۴ درصد پیشرفت فیزیکی دارد. زیرساخت‌های مناطق مختلف راه آهن چابهار- خاش مهیا شده و دولت قول داده برای ریل‌گذاری در مسیر ایرانشهر به خاش اعتبار مورد نیاز طرح را که حدود ۷۰ هزار میلیارد ریال است به استان تخصیص دهد

■ **اخیراً معدن چهارتنی طلا در سیستان و بلوچستان کشف شده که می‌تواند نقش بزرگی در توسعه استان داشته باشد، برای استفاده از این ظرفیت چه کارهایی انجام شده است؟**

در حال حاضر معدن طلای تفتان و معدن طلای میرجاوه را در استان داریم و اخیراً هم ذخیره چهارتنی طلا در سیستان و بلوچستان کشف شده است؛ هنوز مناطقی وجود دارد که اکتشاف روی آنها انجام نشده که باید سازمان زمین‌شناسی و سازمان صنعت، معدن و تجارت در این زمینه ورود کنند، چرا که بخش زمان‌بر و هزینه‌بر در حوزه معادن، بحث کشف است اما وقتی شناسایی شد و به بهره‌برداری رسید سرشار از ثروت برای استان خواهد بود. استان با وجود معادن سرشاری که دارد در بخش سرمایه‌گذاری و اکتشاف است و هنوز به بخش ثروت نرسیده است؛ خوب نیست مردمی که روی معادن غنی هستند و این ثروت را دارند در چنین وضعیتی به سر برند؛ باید معادن تبدیل به پول و ثروت شود و مردم از مزایای آن بهره‌مند شوند.

■ **بهبود معیشت مرزنشینان همواره مورد تأکید دولت بوده است. در این زمینه توسعه بازارچه‌های مرزی در استانی که بیشترین مرز کشور را دارد، بسیار حائز اهمیت است. برای رونق این بازارچه‌ها چه اقداماتی انجام شده است؟**

۱۳ بازارچه در سیستان و بلوچستان وجود دارد که ۷ مورد آن فعال است. ما در تلاشیم این بازارچه‌ها را فعال و ظرفیت استفاده از مرز را برای مرزنشینان مهیا کنیم. در همین زمینه منطقه ریمدان را که سال گذشته هیچ زیرساختی نداشت تجهیز کردیم و امسال این منطقه پذیرای زائران اربعین پاکستانی بود. در حال حاضر هم شمار کامیون‌هایی که در این بازارچه تبادل می‌شود، معادل میرجاوه است که زمینه‌ساز رونق منطقه شده است. کار ساخت اولین بازارچه خرده‌فروشی کشور با پاکستان در منطقه «پیشین» تمام شده و رویه آن در شرف ابلاغ است و منتظریم با حضور طرف پاکستانی این بازارچه راه‌اندازی شود و در سفر اخیر وزیر امور اقتصادی و دارایی دستور دادند تا در بازارچه خرده‌فروشی میلک یک محوطه اختصاص دهند که مردم مبادلات‌شان را انجام دهند. در حال حاضر در پایانه‌های مرزی و گمرکات یک مقدار سختگیری وجود دارد و با راه‌اندازی بازارچه‌ها رونق آنها از پایانه‌ها بیشتر شده است، زیرا رویه‌های سخت در بازارچه‌ها وجود ندارد و تجار و مردم از این روند در بازارچه‌ها راضی هستند.

■ **رویدادها و وقایع تلخ اخیر در استان سیستان و بلوچستان چه تأثیری بر فعالیت روزمره و کسب و کار مردم و روند توسعه و اقتصاد استان گذاشته است؟**

ما تا قبل از ۸ مهرماه ۱۴۰۱ که آن اتفاقات ناگوار در زاهدان رخ نداده بود در تلاش بودیم با معرفی کارهایی که در حوزه مرز، اشتغال و... انجام داده‌ایم، تصویر واقعی استان را منتشر کنیم و نشان دهیم اخباری که درخصوص ناامنی‌ها از استان منتشر می‌شود حقیقت ندارد اما این اتفاقات جلوی این کار را گرفت. در واقع سیستان و بلوچستان برعکس چیزی که درباره آن گفته می‌شود بر اساس آمارها در رتبه‌های پایین جرم و جنایت قرار دارد. اگر به طرح‌هایی که در یکسال گذشته و در طول دولت سیزدهم در استان اجرا شده نگاهی بیندازیم، متوجه می‌شویم تمام این موفقیت‌های بسیار در سایه امنیت انجام شده است. مگر می‌شود ۳۱ هزار شغل در ناامنی ایجاد شود؟

هر چند روند توسعه در استان طی یکسال گذشته شتاب قابل توجهی داشته اما اغتشاشات و حوادث زاهدان روند توسعه استان را کند کرد و به عبارتی ترمز دستی توسعه را در استان کشید. در واقع حوادث ۸ مهرماه چهره ناامنی از استان ایجاد کرد و بیشترین آسیب را به اقتصاد وارد کرد. همین موضوعات سبب شد ۱۸ سرمایه‌گذار در حوزه معدن، صنعت و... از سرمایه‌گذاری در استان انصراف دهند. اگر شما امروز با بازاریان زاهدان صحبت کنید، متوجه می‌شوید که بیشترین ضرر و زیان به آنها رسیده است. البته در حال حاضر استان در آرامش است. امیدوارم که قطار توسعه دوباره به حرکت خود ادامه دهد این روند متوقف شود یا دوباره به روند توسعه برگردیم.

درست است که حوادث زاهدان تبعات زیادی داشت اما باید به این نکته هم توجه شود، در اغتشاشات اخیر سیستان و بلوچستان به جز زاهدان کمترین تجمعات و تراکنش‌ها را داشته است. در مورد حوادث زاهدان هم بعد از دستوری که رهبر معظم انقلاب درخصوص بررسی برای تشخیص افراد بیگناه در این حوادث اعلام فرمودند این افراد در زمره شهدا اعلام شدند. همچنین افراد و کسانی که در این زمینه قصور و کوتاهی داشتند برکنار شدند و ۲۰۰ نفر از افرادی که در جریان این حوادث تحریک و احساسی شده و دست به اقداماتی در این حوادث زده بودند نیز بعد از سفر نماینده عالی رهبر معظم انقلاب به استان آزاد شدند. مردم استان بخوبی می‌دانند نظام و دولت توجه ویژه‌ای به اهل تسنن دارد و علی رغم جوسازی‌های متعدد مبنی بر عدم به‌کارگیری افراد اهل تسنن در مدیریت استان بسیاری از مدیریت‌های استان از جمله در سطح معاونان استاندار، فرمانداران و مدیران کل به برادران اهل تسنن واگذار شده است. ما در این استان مواردی داریم که پدر شیعه و مادر اهل سنت هستند و همه خانواده در کنار هم با صلح زندگی می‌کنند. از ۵ معاونت استانداری یکی از معاونان از اهل تسنن و یکی بلوچ هستند. بیش از ۶۰ درصد فرمانداران، بیش از ۷۰ درصد معاونان فرماندار و بخشداران استان بلوچ و از اهل سنت هستند. لذا هیچ تفکیکی بین شیعه و سنی در استان وجود ندارد. معاون سیاسی اجتماعی استاندار، معاون هماهنگی امور عمرانی استانداری، مدیرکل شرکت توزیع برق استان، مدیرکل امور روستایی و عشایری، مدیرکل ورزش و جوانان، مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی، مدیرکل راهداری و حمل و نقل شمال استان، مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان از برادران اهل سنت هستند که این یک پیام دارد که در استانی که اهل سنت از لحاظ جمعیتی غالب هستند در تصمیم‌گیری و فعالیت‌های مختلف از جمله فعالیت‌های دولت حضور پررنگی دارند.